

نژیوگرافی؛ یک پرتونگاری بی خطر

تغییر شیوه زندگی در دهه‌های اخیر و به تبع آن کاهش تحرک بدنی، مصرف سیگار، افزایش چربی و فشار خون باعث شده است که بیماری‌های قلبی - عروقی بخصوص در کشورهای در حال توسعه به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل مرگ و میر شناخته شوند.

نژیوگرافی؛ یک پرتونگاری بی خطر

جام جم آنلاین: تغییر شیوه زندگی در دهه‌های اخیر و به تبع آن کاهش تحرک بدنی، مصرف سیگار، افزایش چربی و فشار خون باعث شده است که بیماری‌های قلبی - عروقی بخصوص در کشورهای در حال توسعه به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل مرگ و میر شناخته شوند.

یکی از موثرترین روش‌های تشخیص وجود گرفتگی در عروق کرونر - از عوامل ایجاد حملات قلبی - آنژیوگرافی است که بسیاری از مردم از شنیدن نام آن می‌ترسند، حال آن‌که آنژیوگرافی فقط یک روش تشخیص برای بررسی رگ‌های قلب است.

دکتر محسن شهیدی، فوق تخصص قلب در این باره به #171جام‌جم می‌گوید: برای پیشگیری از حملات قلبی ناشی از گرفتگی یا انسداد عروق، امروزه راه‌های گوناگونی وجود دارد که آنژیوگرافی به عنوان یک روش تشخیصی درمانی یکی از آنهاست.

وی می‌افزاید: آنژیوگرافی یک روش پرتونگاری از رگ‌های خونی است که برای مشاهده و معاینه دقیق رگ‌های قلب و ساختمان این عضو حساس بدن به کار می‌رود. این روش بر خلاف سایر روش‌های تشخیصی همچون اکوکاردیوگرافی و نوار قلب، حتما باید در بیمارستان انجام شود.

روش کار

به کمک آنژیوگرافی تعداد عروق کرونر مسدود شده، محل انسداد و میزان آن مشخص می‌شود. دکتر شهیدی با بیان این‌که مستقیم‌ترین راه کشف مشکلات شریان‌های کرونری قلب استفاده از آنژیوگرافی است، می‌گوید: این روش با تزریق یک ماده رنگی حاجب به وسیله یک لوله بلند، نازک و قابل انعطاف بنام کاتتر انجام می‌شود.

اگرچه هنگامی که لوله کاتتر به قلب می‌رسد ممکن است فرد مقداری دچار تپش قلب شود - که این وضعیت طبیعی است - اما به طور کلی هنگام انجام آنژیوگرافی فرد چیزی احساس نمی‌کند.

این فوق تخصص قلب می‌گوید: در این روش پس از این‌که کاتتر از طریق شریان یا وریدی که در کشاله ران وجود دارد به سمت قلب فرستاده شده و در قلب یا مدخل عروق تغذیه‌کننده آن قرار گرفت، ماده حاجب - که به وسیله اشعه ایکس قابل رویت است - تزریق و از زوایای مختلف قلب عکسبرداری می‌شود.

دکتر شهیدی با بیان این‌که معمولا مراحل کار حدود نیم ساعت به طول می‌انجامد و فرد تنها باید هنگام آنژیوگرافی به مدت ۱ تا ۲ ثانیه نفس خود را حبس کرده و تکان نخورد، می‌افزاید: گاهی اوقات از شریان‌های موجود در مچ دست یا آرنج نیز برای انجام آنژیوگرافی استفاده می‌شود.

کاربرد

کاربرد معمول آنژیوگرافی شامل بررسی مشکلات اکتسابی (تنگی عروق کرونر)، تایید ناهنجاری‌های مادرزادی قلب (سوراخ‌های داخل قلب یا تنگی دریچه‌ها) و... است. دکتر شهیدی با بیان این نکته که در صورت وجود شواهدی دال بر تنگی رگ‌ها یا مشکلات ساختمانی قلب معمولا متخصص قلب انجام عمل آنژیوگرافی را به او توصیه می‌کند، معتقد است: معمولا قبل از هر گونه عمل جراحی روی رگ‌های کرونری یا اعمال جراحی مرتبط با مشکلات مادرزادی، ابتدا باید با آنژیوگرافی آناتومی موضع مربوطه را مشخص کرد.

در آنژیوگرافی امکان اندازه‌گیری مستقیم فشارهای داخل قلب، مشاهده عروق کرونر، حفره‌های قلبی و عروق بزرگ و... فراهم می‌شود؛ همچنین اقدامات درمانی در آنژیوگرافی نیز امکان‌پذیر بوده که از جمله آنها آنژیوپلاستی به معنی باز کردن یا ترمیم رگ است.

در این روش رگ مسدود توسط بادکنکی به نام بالون، متسع و چند ثانیه در این حالت نگه داشته می‌شود تا رگ باز شود؛ گاهی نیز

برای جلوگیری از انسداد مجدد وسیله فرمانندی به نام استنت داخل رگ مسدود قرار داده می‌شود.

عوارض

اگرچه معمولاً آنژیوگرافی بدون درد و ناراحتی انجام می‌شود، اما در مواردی نیز هنگام تزریق ماده حاجب احساس تهوع و استفراغ، برافروختگی موقت یا گرمی به بیمار دست می‌دهد که به سرعت برطرف می‌شود. این فوق‌تخصص قلب می‌گوید: آنژیوگرافی معمولاً یک آزمایش بی‌خطر است اما در موارد نادر اگر در حین عبور کاتتر بیمار دچار مشکل شود، معمولاً می‌توان به سرعت داروهای لازم را به طور مستقیم به داخل قلب تزریق و مشکل را رفع کرد.

مزایا

آنژیوگرافی در زمانی کوتاه وضعیت عروق قلب را به خوبی نشان داده و به پزشک کمک می‌کند تا نوع درمان را با اطمینان بیشتری تعیین کند. دکتر شهیدی می‌گوید: آنژیوگرافی درمانی کاربرد بسیار گسترده‌ای داشته و در مقایسه با عمل جراحی از مزایای متعددی برخوردار است. جمله کوتاه شدن دوره بستری، کاهش هزینه و کاهش عوارض بعد از عمل جراحی برخوردار است. به گفته وی امروزه آنژیوگرافی برای بررسی عروق کلیه، مغز، قلب، ریه و دستگاه گوارش نیز به کار می‌رود.

سعید کریمی
جام جم